

OPGEHEVEN

OMZENDBRIEF⁽¹⁾ 2011/11 VAN HET INSTITUUT VAN DE BEDRIJFSREVISOREN

De Voorzitter

Correspondent
sg@ibr-ire.be

Onze referte
IM/vs/svds

Uw referte

Datum

26 -12- 2011

Geachte Confrater,

Betreft: Gepastheid van de erelonen voor de wettelijke controle van jaarrekeningen – onmiddellijke mandaatmelding

1. Wettelijke en normatieve context

Artikel 14, § 3, 1° tot 3° van de wet van 22 juli 1953 bepaalt dat de bedrijfsrevisor geen opdrachten mag aanvaarden onder voorwaarden die een objectieve uitvoering daarvan in het gedrang zouden kunnen brengen, met name:

“§ 3. De bedrijfsrevisor moet:

1° vooraleer een opdracht te aanvaarden, beschikken over de bekwaamheid, medewerking en tijd vereist om deze opdracht goed uit te voeren;

2° zich met de nodige zorg en in volledige onafhankelijkheid kwijten van de zijn toevertrouwde revisorale opdrachten;

3° geen opdrachten aanvaarden onder voorwaarden die een objectieve uitvoering daarvan in het gedrang zouden kunnen brengen;

(...).”.

Artikel 2, 16° van de Wet van 22 juli 1953 bepaalt dat de wettelijke controle van jaarrekeningen “een controle van een jaarrekening of een geconsolideerde jaarrekening bedoeld in titel VII van Boek IV van het Wetboek van vennootschappen betreffende “de controle van de jaarrekening en van de geconsolideerde jaarrekening”” betreft.

Bld E. Jacqmainlaan 135/1
B-1000 Bruxelles/Brussel
TEL.: 02 512 51 36
FAX: 02 512 78 86
e-mail: info@ibr-ire.be
Bank/Banque:
IBAN: BE 11 0000 0392 3648
BIC: BPOTBEB1

⁽¹⁾ De omzendbrieven bevatten algemene deontologische aspecten en hebben in hoofdte van de bedrijfsrevisoren niet hetzelfde bindend karakter als dit van een norm of aanbeveling. De omzendbrieven kunnen standpunten van de Raad van het Instituut of beschrijvingen van een wettelijke, reglementaire of normatieve verplichting inhouden op voorwaarde dat deze voortvloeien uit de deontologie van het beroep van bedrijfsrevisor.

8

Instituut van de Bedrijfsrevisoren Institut des Réviseurs d'Entreprises

Koninklijk Instituut - Institut royal

Volgens artikel 134, § 2 van het Wetboek van vennootschappen bestaat de bezoldiging van de commissaris “in een vast bedrag dat de naleving van de controlenormen uitgevaardigd door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren waarborgt”.

Artikel 23 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren stelt dat “het bedrag van het ereloon van de bedrijfsrevisor moet worden bepaald in functie van de complexiteit van de opdracht, de aard, de reikwijdte en de omvang van de prestaties die, in naleving van de normen van het Instituut, vereist zijn”.

De tuchtinstanties hebben de belangrijkheid van voormeld artikel 23 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 in herinnering gebracht ⁽²⁾. Deze bepaling voorziet evenwel niet in vastgelegde tarieven voor de prestaties van de bedrijfsrevisor in het kader van zijn revisorale opdrachten, maar vereist dat de Raad van het Instituut en, in voorkomend geval, de tuchtinstanties per casus dienen na te gaan of het bedrag van de honoraria toelaat de normen van het Instituut na te leven overeenkomstig voormelde wettelijke en reglementaire bepalingen.

Meer specifiek heeft de Commissie van Beroep eraan herinnerd dat de normen van het Instituut erop gericht zijn:

- een korps van specialisten te organiseren, hetgeen veronderstelt dat de vergoeding correct verloopt;
- een gezonde concurrentie te waarborgen;
- de geloofwaardigheid van de uitgevoerde controle te garanderen;
- te vermijden dat de commissaris afhankelijk zou zijn van honoraria die afkomstig zijn van andere opdrachten die worden uitgevoerd voor dezelfde cliënt of groep.

Dit impliceert dat een bedrijfsrevisor geen enkele opdracht mag aanvaarden aan financiële voorwaarden die de goede uitoefening van opdracht, afzonderlijk beschouwd, in het gedrang zouden brengen. Bijgevolg moet de vergoeding van de bedrijfsrevisor voldoende zijn om toe te laten dat de kosten van de uitgevoerde controle worden gedekt, alsook om toe te laten kwaliteitsvol werk af te leveren en de onafhankelijkheid en integriteit van de beroepsbeoefenaar te waarborgen. De tuchtinstanties zijn tot de conclusie gekomen dat de controleopdracht kennelijk niet op een behoorlijke manier kon uitgevoerd worden in de mate dat de offerte gebaseerd was op een uurtarief dat beduidend lager was dan de kostprijs.

⁽²⁾ IBR, *Vademecum*, 2009, pp. 461-462

2. De onmiddellijke melding van permanente controleopdrachten

Teneinde de doeltreffendheid van het hiervoor herinnerde toezicht op de naleving van het wettelijk en normatief kader te verbeteren, heeft de Raad van uw Instituut, overeenkomstig artikel 32 van de (gecoördineerde) wet van 22 juli 1953, besloten:

- om de verplichte melding van permanente controleopdrachten opnieuw in te voeren, volgens de hieronder vastgelegde modaliteiten en zonder de administratieve last van de bedrijfsrevisoren te verzwaren;
- dat de Commissie van Toezicht onmiddellijk zal reageren op abnormale meldingen, volgens nog vast te leggen criteria.

De Raad besliste meer bepaald dat voormelde verplichte melding online zal gebeuren vanaf 1 januari 2012 via een op maat geschreven software toegankelijk voor de bedrijfsrevisoren via het extranet van het Instituut, door middel van het actualiseren van uw gegevens.

In de praktijk dient u zich dus in te loggen op het extranet van de website van het Instituut, waarna u doorklikt naar “Register” en vervolgens “Actualisering”. Na opnieuw in te loggen zal u toegang krijgen tot uw persoonlijke gegevens (register, permanente vorming, commissies en werkgroepen en mandaatmelding). Klik vervolgens op “Mandaatmelding”.

Indien u uw activiteiten uitoefent via meer dan één bedrijfsrevisorenkantoor dan zal u de betrokken entiteit waarvoor u een mandaatmelding wenst te doen, moeten selecteren.

Indien u bovendien de voornaamste contactpersoon bent van een bedrijfsrevisorenkantoor kan u niet alleen uw eigen mandaten beheren, maar ook deze van een andere vennoot en/of desgevallend van een bedrijfsrevisor die anderszins verbonden is. In elk geval blijft de vaste vertegenwoordiger van het kantoor verantwoordelijk voor de tijdige mandaatmelding.

De mandaten dienen binnen de maand volgend op de aanvaarding van het mandaat te worden gemeld bij het IBR. Gezien de aanvaarding in de praktijk meestal zal overeenkomen met de benoeming door de algemene vergadering zullen aldus alle mandaten waarin bedrijfsrevisoren na 1 januari 2012 door een algemene vergadering worden benoemd of herbenoemd aan het IBR moeten worden gemeld. De benoemingen of herbenoemingen die plaatsvinden in andere omstandigheden dienen mutatis mutandis gemeld te worden binnen de maand na hun aanvaarding (met andere woorden, binnen de maand na het begin van de werkzaamheden, na de eerste facturering, enz.).

Indien u niet als natuurlijk persoon actief bent of niet als vennoot of anderszins verbonden bedrijfsrevisor aan een bedrijfsrevisorenkantoor bent verbonden kunt u geen mandaatmeldingen online verrichten. U dient dan de nodige maatregelen te nemen om de relevante punten van het openbaar register aan te passen of te laten aanpassen.

Concreet zullen de volgende gegevens bij de online mandaatmelding verplicht moeten worden overgemaakt:

- het ondernemingsnummer - dit nummer zal automatisch de naam van de betrokken entiteit weergeven;
- de einddatum van het eerste boekjaar waarop het mandaat betrekking heeft;
- het goedgekeurd jaarlijks ereloon in euro (excl. BTW). Indien het mandaat uitgevoerd wordt in college, gelieve de totale erelonen van het college op te geven, met dien verstande dat elk lid van het college de melding moet maken. Wanneer het voorziene bedrag, niet geïndexeerd, van jaar tot jaar niet constant is, moet het jaarlijks gemiddelde vermeld worden. Indien het mandaat de controle omvat van zowel de statutaire als de geconsolideerde jaarrekening volstaat een eenmalige melding met het totaal van de erelonen;
- het jaarlijks urenbudget. Indien het mandaat uitgevoerd wordt in college, gelieve de totale uren van het college op te geven. Wanneer het aantal gebudgetteerde uren van jaar tot jaar niet constant is, moet het jaarlijks gemiddelde vermeld worden. Indien het mandaat de controle omvat van zowel de statutaire als de geconsolideerde jaarrekening volstaat een eenmalige melding met het totaal van de gebudgetteerde uren.

Een vrij tekstveld is voorzien, dat facultatief kan worden ingevuld om informatie mee te geven nuttig voor de beoordeling van het niveau van de erelonen en de gebudgetteerde uren.

Bij elke mandaatmelding kan u desgevallend andere facultatief in te vullen velden vervullen (groepsnaam, type onderneming, aanwezigheid van een college, ondernemingsraad, aanwezigheid van een geconsolideerde jaarrekening, bijzondere wettelijke opdrachten, reële facturatie, reël gepresteerde uren). De Raad overweegt immers op termijn de online melding uit te breiden tot andere inlichtingen, en dientengevolge de jaarlijkse mededeling af te schaffen of te verlichten.

De door u gedane meldingen kunnen te allen tijde geëxporteerd worden naar een tabel, die u eventueel voor interne doeleinden kan gebruiken.

De gegevens ingevoerd tijdens de melding, met inbegrip van de facultatieve gegevens, kunnen achteraf aangepast worden.

Met het oog op een administratieve vereenvoudiging wordt ook de mogelijkheid voorzien om via het extranet van het IBR een initiële upload te verrichten van de gegevens van de huidige mandaten, middels een standaard tabel.

3. Het toezicht van het Instituut

De erelonen en/of de gebudgetteerde uren die gemeld worden via de mandaatmeldingen zullen vergeleken worden met de beschikbare marktgegevens van de entiteit waarvoor de opdracht uitgevoerd wordt (bijvoorbeeld balanstotaal, omzet en aantal werknemers). De opdrachten waarvan de bedragen abnormaal blijken te zijn, komen potentieel in aanmerking voor verder onderzoek door de Commissie van Toezicht.

Indien de mandaatmelding betrekking heeft op een entiteit waarvan de jaarrekeningen niet openbaar dienen te worden gemaakt, of niet openbaar gemaakt werden, kan de Commissie van Toezicht de gegevens opvragen om haar toe te laten de erelonen en de gebudgetteerde uren te beoordelen.

De bedrijfsrevisoren waarvan de erelonen en/of gebudgetteerde uren zich in de risicozone situeren, zullen gevraagd worden om informatie te verschaffen omtrent de aanvaarding van de opdracht en/of zullen geïnformeerd worden dat de betrokken mandaten geïdentificeerd werden. Abnormaal lage erelonen en/of urenbudgetten vormen namelijk knipperlichten voor de identificatie van risico's op onvoldoende kwaliteit van de uitgevoerde auditwerkzaamheden. De dossier en/of confraters die een risico inhouden, zullen worden opgevolgd door de Commissie van Toezicht of door de Commissie Kwaliteitscontrole.

De Commissies zullen eveneens rekening houden met het aantal geïdentificeerde risicodossiers binnen eenzelfde revisorenkantoor waarbij het onderzoek desgevallend kan gevoerd worden op niveau van het kantoor.

Na analyse van de antwoorden op haar vragen zal de Commissie van Toezicht oordelen of verder onderzoek moet worden gevoerd, binnen de schoot van de Commissie van Toezicht (bv. door middel van oproepingen, plaatsbezoeken, enz.) of de Commissie Kwaliteitscontrole. De betrokken dossiers zullen desgevallend behandeld worden op dezelfde manier als alle andere dossiers die ter onderzoek worden voorgelegd aan de betrokken commissies.

4. Niet naleving van de meldingsplicht

De Commissie van Toezicht zal waken over de naleving van de meldingsplicht. Hiertoe zal de Commissie beroep doen op externe gegevensleveranciers teneinde de volledigheid van de ontvangen mandaatmeldingen te toetsen aan het werkelijk aantal doorgegeven meldingen (zowel in termen van nieuwe benoemingen als in termen van herbenoemingen). De Raad wenst de aandacht te vestigen op het feit dat het niet naleven van voormelde meldingsplicht een inbreuk vertegenwoordigt op artikel 32 van de wet van 22 juli 1953 en dat deze inbreuk overeenkomstig artikel 37 van diezelfde wet aanleiding kan geven tot het opleggen van een terechtwijzing en/of tot een tuchtverwijzing, ongeacht het aanrekenen van de administratiekosten.

5. Mogelijke acties van de Raad.

De Raad is vooral bekommerd om de kwaliteit van de uitgevoerde controlewerkzaamheden. De acties worden dus ondernomen met als doel de kwaliteit van de werkzaamheden te verbeteren of te vrijwaren.

Op voorstel van de Commissie van Toezicht en/of de Commissie Kwaliteitscontrole zal de Raad met name volgende maatregelen kunnen nemen:

1. Indien wordt vastgesteld dat de erelonen onvoldoende zijn om de naleving van de algemene controlenormen te waarborgen, welke een inbreuk op artikel 134, § 2 van het Wetboek van vennootschappen en artikel 14, § 3 van de wet van 22 juli 1953 vertegenwoordigt, kan de Raad overeenkomstig artikel 36 van de Wet van 22 juli 1953 een injunctie opleggen teneinde “*aan te omstreden toestand een einde te maken*”.

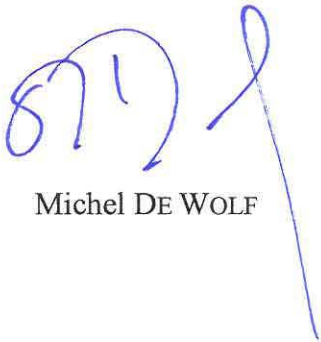
De Raad is immers van mening dat de begrippen “*tijd*” en “*de nodige zorg*” zoals vermeld in artikel 14, § 3, 1° tot 3° van de Wet van 22 juli 1953 in functie staan van de erelonen.

Teneinde de omstreden toestand te verhelpen, kan de commissaris ertoe gebracht worden ontslag te nemen, althans indien geen andere oplossing bereikt kan worden, met name het verbeteren van de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden, het volume aan auditwerkzaamheden uit te breiden en/of het verhogen van de erelonen overeenkomstig artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen.

2. Het aanpassen van de periodiciteit van de kwaliteitscontrole van een bedrijfsrevisor overeenkomstig de normen inzake de kwaliteitscontrole en hem desgevallend onderwerpen aan een “*vervroegde kwaliteitscontrole*”.

Ik ben ervan overtuigd dat u de Raad zult blijven ondersteunen bij zijn inspanningen om de kwaliteit van de audit en de eerlijke uitoefening van het beroep te bevorderen.

Met confraternele groeten

Michel DE WOLF